

Poremećaji autističnog spektra kod djece osnovnoškolske dobi

Autistični poremećaji neurobiološki su razvojni poremećaji koji se javljaju u ranom djetinjstvu, najčešće prije treće godine života. Zahvaćaju gotovo sve psihičke funkcije, a traju doživotno. Broj djece s autizmom kontinuirano raste, s češćom incidencijom kod muške djece.

Karakteristike autizma i poteškoće u ponašanju

Djeca s autizmom imaju slabije razvijene socijalne odnose te verbalnu i neverbalnu komunikaciju (izbjegavanje kontakta očima, teškoće s gestama i govorom tijela), ograničen raspon interesa za događaje, otpor prema promjenama te nemogućnost ostvarivanja povezanosti s vršnjacima. Poteškoće u ponašanju mogu se manifestirati u kući, školi te ostalim ustanovama ili okruženjima. Konstantno se kreću i nemirni su, često imaju izražene tikove, prekrivaju uši jer su osjetljivi na zvukove te nerijetko rade stvari koje mogu dovesti do samoozljeđivanja (npr. lupanje glavom o stol i sl.). Jedna od karakteristika djece s autizmom često je pretjerana fasciniranost (hiperfiksacija) detaljima koji su drugima obični, redovito ponavljanje tuđih riječi ili korištenje riječi koje kasnije zaborave.

Savjeti za pomoć djeci s autizmom u školi

- primijeniti vizualna pomagala
- koristiti precizne, konkretne pohvale tijekom učenja
- pružati mogućnost izbora
- planirati zadatke primjerene težine
- raščlanjivati usmene upute na manje korake
- gradivo organizirati ističući ono što je bitno

- upoznati pojedinca te podržavati njegove jače strane i interese
- razvijati darovitosti i interese
- upoznavati učenika s nepoznatim zadatcima u poznatom okruženju

Djeca s poremećajem iz autističnog spektra često osjećaju anksioznost, uznemirenost, fizičku bol te nerijetko razviju simptome depresije. Brojna istraživanja ističu korist tjelesne aktivnosti kod djece s autizmom; napor za vrijeme trčanja privremeno prekida selektivne procese mišljenja koncentrirane na negativne aspekte događanja i problema.

Kineziterapija kao sastavni dio tretmana autistične djece danas je sve važnija i provodi se ciljano. Intenzivna tjelesna aktivnost u dječjoj dobi povoljno utječe na uklanjanje hiperaktivnosti, a u odrasloj dobi suzbija agresiju i destruktivno ponašanje. Kineziterapija potiče normalan tjelesni razvoj kod djece.

Kako autističnom djetetu olakšati boravak u školi?

- od nastavnika zahtijevati osigurano strukturirano, predvidivo razredno okruženje
- osigurati vizualni dnevni raspored aktivnosti
- uočiti pojave frustrirajućih zadataka i aktivnosti
- pružiti priliku za opuštanje i osigurati prostor za to
- osigurati mogućnost za smisleno druženje s vršnjacima
- pripremiti učenika na sve nadolazeće promjene

Marina Mladinov

Literatura:

1. Ljubičić, M., Šare, S. i Markulin, M. (2014). Temeljne informacije o zdravstvenoj njezi osoba s autizmom Basic information about the nursing care for people with autism. *Sestrinski glasnik*, 19 (3), 231-122.
2. Blažević, K., Škrinjar, J., Cvetko, J. i Ružić, L. (2006). POSEBNOSTI ODABIRA TJELESNE AKTIVNOSTI I POSEBNOSTI PREHRANE KOD DJECE S AUTIZMOM. *Hrvatski športskomedicinski vjesnik*, 21 (2), 70-82.ž
3. Agencija za odgoj i obrazovanje (2008) Poučavanje učenika s autizmom: školski priručnik. Zagreb.